

zajedno

Glasilo Vijeća hrvatskih franjevačkih zajednica

Godina 31.

Uskrs - 2007.

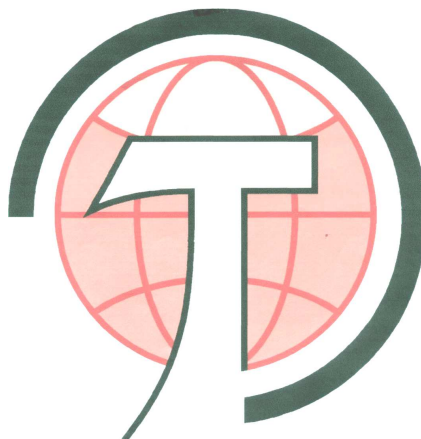
Broj: 22

Karizma

Globalizacija srdaca

Riječ globalizacija danas je posvuda prisutna. Tu se misli na umreženost trgovine, sredstava komunikacije, bankovnih podataka. Globaliziraju se proizvodi i financijsko tržište. Privreda koja je do sada bila utkana u društvo i političke prilike, sve se više osamostaljuje. Ona se oslobađa iz upletenosti u strukture sveobuhvatnih društvenih zadaća i obveza uz ispriku da bi inače izgubila sposobnost za svjetsku utrku. Zakoni trgovine (konkurencija i okrenutost prema dobiti) određuje svjetsku trgovinu i prenose se prema unutra na sva društvena područja. Mi dakle, ne idemo prema višeslojnoj i multi-kulturalnoj svjetskoj zajednici, nego prema jedinstvenom svijetu kojim će se upravljati iz malobrojnih središta. Globalizacija je dovela do ruiniranog svjetskog natjecanja, koje se više gotovo i ne obazire na moralne vrijednosti. Pri tome većina ljudi dospijeva pod kotače.

Ali oni se brane i javljaju za riječ. O opravdanom ustaničkom raspoloženju govore sudionici 7. Svjetskog socijalnog foruma od 24. do 28. siječnja održanom u kenijском glavnom gradu Nairobiju. Sabralo se 50000 sudionika iz cijeloga svijeta - svi zajedno: žrtve globalizacije ili njezini kritičari - da razgovaraju o ratovima, siromaštvu, adis-u, zaštiti okoliša nepravednim privrednim odnosima. Gdje bi se to moglo vjerodostojnije i neposrednije učiniti nego u Africi? Prvi je puta «zaboravljeni» kontinent postao sam gostoprimac susreta vrhovnika te mreže globalnog civilnog društva. I prvi su puta afrički sudionici sami sebe zastupali i iznosili svoje elementarne potrebe a da nisu najprije tražili dozvolu za to ili puštali drugima da o njima govore. To je svjetske profite globalnog pokreta počesto uzrujavalo, jer su morali shvatiti da su njihove već priređene rezolucije dobile drugorazredno značenje. A upravo je ono prvo učinilo Svjetski socijalni forum iskrenim susretom. O gladi, neslobodi i siročadi kao posljedici aids-a itd. govorili su sami oni koje je to pogodilo i ukazali su predstavnicima bogatog sjevera na središnje slabe točke svjetske politike.

Nazočna je bila i franjevačka obitelj i umiješala se hrabro i zauzeto. Kako bi i moglo biti drugačije ako mi po uzoru na Franju i Klaru želimo stati na stranu obespravljenih i onih odgurnutih na rub? Ako zaista vjerujemo u Boga prijatelja ljudi, koji se sam svijetu objavio i pri tom otkrio svoju ljubav prema siromašnima, nikada se ne smijemo pomiriti s nemilosrdnim probitkom jakih protiv slabih, moramo globalizaciji tržišta suprotstaviti **globalizaciju srca**. To konkretno znači: mi moramo u razgovore o globalizaciji unijeti vidike o dostojanstvu osobe, o solidarnosti, pravednosti, oslobađanju siromašnih. A to vrijedi za nas franjevce i franjevke posebno stoga jer pripadamo prvim globalnim igračima zapadnoga svijeta i pri tome nismo uvijek propovijedali čisto Evanđelje, nego ga također miješali s političkim i ekonomskim interesima europskog kršćanstva. Svjetski socijalni forum dakle je također dijelom *ponovno čitanje* naše vlastite povijesti.

Andreas Müller OFM (CCFMC- veljača 2007)

Ponuda ideja i poticaja iz CCFMC

Natrag k izvorima s pogledom naprijed

Franjo i Klara su započeli jedan pokret. On je bio odgovor iz zapadne kulture na prodor ranog kapitalizma, a isto tako i na Crkvu koja je, zabavljena sama sobom, kako se činilo, izgubila pogled na svoju zadaću diljem svijeta.

Danas se, u ne manje dramatičnom vremenu svjetskih razmjera, u kojemu se narodi moraju suočiti s neobuzdanim kapitalističkim tržišnim razmišljanjem pod natuknicom *globaliziranje* i s napretkom svjetske civilizacije pod natuknicom *svjetsko selo*, traži duhovnost Franje iz Asiza kako to dugo nije bio slučaj.

Čini se da je nezaustavljiv razvitak tržišnih centara i mamutskih gradova.

U zgusnutim urbanim prostorima ljudi žive i razvijaju kulturu koja preskače kontinente, vrijednosne sustave i religije. Želi li Crkva i među ljudima ispuniti svoju zadaću uvjerljivog naviještanja poruke o Božjem kraljevstvu i tako pridonijeti da buduća kultura zadrži čovječnost, njoj će biti potrebni ljudi, koji, kao nekoć Franjo i Klara, nude življene odgovore.

CCFMC Lekcija 17 • Inkulturacija kao franjevačka zadaća

Prihvatiti mir

Primivši od gubavca poljubac mira, uzjahao je opet konja i nastavio svoj put. Otada je počeo sve više prezirati samoga sebe, sve dok nije milošću Božjom dospio do potpune pobjede nad samim sobom. (LegTrD 3,11)

Pozadinu tog odlomka u životopisu svetog Franje upoznali smo u prošlom razmatranju.

Franjo se je svladao i poljubio gubavcu ruku. To je bio njegov uspjeh.

Ali potom se događa nešto neočekivano. Gubavac njemu daje poljubac mira - i Franjo to dopušta. Moramo si to predstaviti: gnojni čirevi, smrad! Povreda osjećaja za ljepotu.

Pa ipak zagrljaj, intimnost, blizina. A s time povezano: unutarnja preobrazba - slast, sreća.

Simboli mogu sve izmijeniti. Čudnovato da smo tako malo skloni gestama koje mogu donijeti promjenu. Jer se bojimo promjene. Jer se ne usudimo drugom gledati u oči. Jer čak godinama živimo s drugim u svađi. Izgovor je brzo pri ruci: Gesta pružanja mira ne smije biti navika. A zašto se onda prima Pričest? Iz istog bi se razloga trebalo i nju izostaviti.

Ne ovdje je riječ o strahu da bi se onda stvarno morali i ponašati miroljubivo. Zagrljaj i poljubac su geste koje žele promijeniti vlastitu nutrinu kao i odnos prema onom kojem se ta gesta pruža.

Na kraju je pobjeda nad samim sobom, nad sebičnom naravi, nad nagonima i onim kako je počelo. Posve će novo usmjerenje moći uzeti maha: ljubav, koja se drugom približava i doživljava puninu sreće.

Pitanja:

1. Koji su te simboli i geste izmijenili?
2. Kako bi mogao oblikovati znak mira u euharistiji da on tebe mijenja?
3. Kako ćeš postići pobjedu nad svojim sebičnim bićem?

Anton Rotzeter OFM Cap

Sastanci u Tajništvu

Plenarno zasjedanje Vijeća franjevačkih zajednica u HR i BiH
održano u Zagrebu, 26. i 27. siječnja 2007. g.

Zasjedanje je održano u dvorani Tajništva HKVRP i HUVRP u Deželićevoj 75, u Zagrebu.
Nazočni članovi Vijeća: s. Franciska Molnar, Milosrdne sestre sv. Križa – Đakovo, predsjednica; s. Kornelija Zorić, Sestre franjevke od Bezgrešnog začeca – Dubrovnik, podpredsjednica; fra Ivica Petanjak, OFM Cap - Zagreb, član predsjedništva; fra Slavko Soldo, OFM – Mostar; fra Željko Železnjak, OFM - Zagreb; fra Mijo Džolan, OFM - Sarajevo; fra Željko Tolić, OFM – Split; fra Ivan Paponja, TOR – Zagreb; s. Celina Vidak, Školske sestre franjevke – Sarajevo; s. Jelenka Puljić – Školske sestre franjevke – Mostar; s. Klara Šimunović, Školske sestre franjevke - Split; s. Nevenka Grgat, Sestre franjevke od Bezgrešne – Šibenik; s. Silvana Milan, zamjenica provincijalke Družbe Kćeri milosrđa – Zagreb; s. Marija Nua, Školske sestre franjevke – Cetinje; brat Vid-Mato Batorović, nac. ministar FSR-a - Ilok; Jasmina Stoić, svjet. institut *Misionarke Kristova Kraljevstva* - Požega; Marija Poropat, Svjet. institut *Mala franj. obitelj*-Rijeka; s. Renata Mrvelj,

Povjerenstvo VFZ-a za duhovnost - Zagreb; fra Bože Vuleta, Franj. institut za kulturu mira – Split; fra Petar Kinderić, Povjerenstvo VFZ-a za apostolat i evangelizaciju - Krapina; fra Marijan Karaula, Povjerenstvo VFZ-a za studijsko-izdavačku djelatnost – Sarajevo; fra Milan Krišto, nac. duhovni asistent FRAME – Zagreb; s. Blaženka Perković, tajnica.

S Plenuma su izostali bez zamjene fra Josip Sopta, OFM – Zadar; s. Anica Jureta, Franjevke misionarke iz Asiza; s. Mila Begić, pomoć. tajnica VFZ-a, Zagreb. Fra Đuru Hontića, OFMConv –Zagreb, u popodnevnom je radu zamjenjivao fra Ljudevit Maračić

Sjednicu Vijeća otvorila je Predsjednica s. Franciska. Najprije je pozdravila sve nazočne i novoizabranu ali nenazočnu provincijalku-članicu Vijeća s. Domagoju Marić provincijalku sestara Kćeri milosrđa.

Slijedila je kratka uvodna molitva koju je predmolila s. Franciska a zatim se prešlo na predviđeni dnevni red na koji nitko nije imao dodatnih točaka:

- 1) Molitva i pozdrav Predsjednice VFZ-a
- 2) Primjedbe na Zapisnik Plenuma od 27.i 28. I. 2006. (v. *Zajedno* br. 20/2006.)
- 3) Program planiran za 2006. godinu i njegovo ostvarenje
 - a) Planirani Programi
 - b) Ostvarenje Programa:
 - Izvjeshća s kratkom diskusijom:
 - * Povjerenstvo za duhovnost (s. Renata Mrvelj)
 - * Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju (fra Petar Kinderić)
 - * Povjerenstvo za studijsku i izdavačku djelatnost (fra Marijan Karaula)
 - * Franjevački institut za kulturu mira (fra Bože Vuleta)
 - * FSR (br. Mato Batorović)
 - * FRAMA (fra Milan Krišto)
- 4) Izvješće tajnice (s. Blaženka) i predsjednice (s. Franciska)
- 5) Izbor novog predsjednika/ce i podpredsjednika/ce
- 6) Izrada Programa i proračuna za 2007. godinu
- 7) Razno

Primjedbi na Zapisnik zasjedanja iz siječnja 2006. nije bilo pa se prešlo na treću točku dnevnog reda:

Planirani programi i njihovo ostvarenje.

3)a)

MEĐUFranjevačka SURADNJA		
800 GODINA FRANJEVAČKE KARIZME		
1) Vjerodostojno bratstvo		3) Povjerenje u život
Produbiti fran. identitet u cijeloj franj. obitelji	2) Zajedničko traganje za istinom	Zajedno slaviti, zajedno biti na putu....
Aktivni na nac.i političkom planu: - pravda, mir - međureligijski dijalog		

Još je jednom prikazana tablica programa prihvaćena na prošlom plenarnom zasjedanju. i podsjetilo se da je glede ostvarivanja prihvaćenog programa održan radni sastanak Vijeća u lipnju 2006. godine te je Predsjednica kratko iznijela zaključke toga sastanka i što je od zadanoga izvršeno.

Utvrđeno je da je fra Bože Vuleta izvršio preuzetu aktivnost u predviđenom programu u točki 2) te organizirao Franjevačko savjetovanje u Baškoj Vodi.

S. Kornelija je prikazala slijed ponovnog pokušaja da se prizna Statut Vijeća franjevačkih zajednica S. Franciska je prikazala prilike u FIKM nakon što je fra Bože Vuleta predao ostavku na službu ravnatelja. Podsjetila je na upit koji je poslala svim članovima VFZ-a. Jedanaest je članova izrazilo spremnost da i dalje podržava rad Instituta, jedan član je odgovorio negativno. Iznijela je da se ništa nije učinilo glede financiranja nac. FRAME u BiH, jer na prošlom sastanku nije bilo ni jednog provincijala iz BiH. S. Juditi je odobreno da prevodi knjigu *Iuridica Franciscana*, a FSR je dobio pripomoć za izdavanje knjige *I ti si pozvan*.

Zatim su slijedila izvješća Povjerenstava.

* Povjerenstvo VFZ-a za duhovnost – Pročelnica s. Renata Mrvelj prikazala je aktivnosti Povjerenstva te zaključke radnih sastanaka na kojima su dogovarani planovi aktivnosti. Trajna se potreba vidi u osnivanju franjevačke knjižnice i knjižare. Prikazan je program rada Povjerenstva i rad na započetim projektima (v. Prilog 1). Priložen je i Pravilnik Povjerenstva koji već duže vrijeme čeka odobrenje VFZ-a.

* Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju – pročelnik fra Petar Kinderić izvijestio je o izvršenju prošlogodišnjeg programa te iznio program *Zlatne harfe* za sljedeću godinu čija je zajednička tema – Uskrs. Zahvalivši za financijsku pomoć iz VFZ-a (za izradu priznanja i plakata) rekao je da smatra da je *Zlatna harfa* još potrebna i da bi bila prava šteta da se to ne nastavi. Također je mišljenja da bi trebalo nekim «voditeljima na terenu» dodijeliti priznanje uz proslavljenju 20.obljetnicu Zlatne harfe (v. Prilog 2).

* Povjerenstvo za studijsku i izdavačku djelatnost – pročelnik fra Marijan Karaula podnio je izvješće o radu tijekom 2006. godine. Najprije je podsjetio na iznenadnu smrt dvoje vrijednih članova Povjerenstva: s. Ancile Bubalo i fra Kornelija Šojata. Tako su u Povjerenstvu još samo tri člana. No, oni i dalje imaju planove i aktivnosti barem na izdavačkom području (v. Prilog 3).

* Franjevački institut za kulturu mira – iako ravnatelj u ostavci, fra Bože Vuleta iznio je godišnji izvještaj rada Instituta. Uglavnom su prikazana izdanja i kako su ona došla na svjetlo dana («Žeđ na izvoru», «Zrak naš svagdanji», «Muško i žensko stvori ih»); podsjetio je na zauzimanje Instituta za radnička prava radi obustavljanja rada trgovina nedjeljom u suradnji s Caritasom i resornim ministarstvom; organiziranje skupa uz obilježavanje obljetnice franjevačke karizme s temom *Franjevci i franjevke u društvenim promjenama*. Priložen je i godišnji račun Instituta (v. Prilog 4).

* Franjevački svjetovni red – nacionalni ministar brat Vid Mato Batorović podnio je izvješće o radu FSR. Uz prikaz aktivnosti na području očuvanja okoliša, mirotvorstva i dr. iznio je novi ustroj FSR-a na području Hrvatske u čijem su sastavu hrvatsko i mađarsko bratstvo iz Vojvodine. Smrću fra Kornelija Šojata izgubilo je bratstvo nacionalnog asistenta. Uz zahvalu za prošlogodišnju financijsku pomoć, preporučio je da se ne zapusti izdavanje glasila *Brat Franjo* nakon smrti fra Kornelija, za što je potrebna pomoć cijelog VFZ-a, a glede nac. asistenta očekuju također od Prvoga reda odgovarajućeg svećenika (v. Prilog 5). Priložen je i Program Nacionalnog tečaja za duhovne asistente FSR-a i Frame u Samoboru 27. veljače do 1. ožujka o.g.

*FRAMA- fra Milan Krišto, predsjedatelj konferencije nac. duhovnih asistenata Frame, podnio je izvješće o podhvatima Frame tijekom 2006. godine. Uz prikaz tvorbe novih područnih bratstava po primjeru FSR-a istaknuo je pozitivne strane takvog organiziranja (v. Prilog 6). Također je naglasio korisnost i međusobno obogaćenje koji proizlaze iz približavanja Frame i FSR-a. Redale su se tijekom godine i aktivnosti glede zbivanja u našem društvu (Družbe Adria, GROZD-seksualni odgojni plan i program za školsku djecu i mladež), što će kasnije prikazati Lovro Sučić, nac. predsjednik Frame kao i planove za 2007. godinu.

4) Tajnica VFZ-a prikazala je aktivnosti Tajništva VFZ-a tijekom godine. Tajništvo je uglavnom podržavalo aktivnosti radnih tijela, pokušalo ostvariti priznanje Statuta, organiziralo tečaj o franjevačkoj misionarskoj karizmi – CCFMC, preko glasila *Zajedno* izvješćivalo o događajima unutar VFZ-a.

U prikazu stanja riznice tajnica je podsjetila i da više nema Časoslova s našim franjevačkim dodatkom te da bi na vrijeme trebalo misliti o njegovu drugom izdanju (v. Prilog 7). Tajnica je na kraju iznijela svoju želju da bi VFZ-a našlo mlađu i poduzetniju osobu, jer se u svim tijelima osjeća zamor i usporena aktivnost a radna bi tijela trebalo poticati na aktivnosti.

Poslijepodnevni rad započeo je točkom 5. S. Franciski Molnar predsjednici prošao je mandat od tri godine i ona se nije dala na raspolaganje za drugi izbor. S. Korneliji Zorić prošao je još prošle godine drugi podpredsjednički mandat i također se zahvalila na povjerenju. Slijedio je izbor predsjednika/ce.

Nazočno je 17 članova s pravom glasa. Za izbor je prema Statutu čl. 4 t. 2 potrebna apsolutna većina glasova.

Fra Željko Tolić izabran je apsolutnom većinom glasova (9) za predsjednika VFZ-a na mandat u trajanju od tri godine. Fra Željko je prihvatio izbor.

S. Celina Vidak izabrana je kod prvog biranja apsolutnom većinom glasova (10) za podpredsjednicu VFZ-a na mandat od tri godine. S. Celina je prihvatila izbor.

Nakon čestitke novoizabranim predsjedateljima nastavilo se radom.

6) Izrada programa i proračuna za 2007. godinu

S. Franciska je nastavila voditi rad i u točki *Zajednički projekti koji su prihvaćeni na prošlom zasjedanju*, jer je u tom radu zauzeto sudjelovala:

Franjevački liturgijski kalendar. Uslijedila je kratka diskusija u kojoj se naglasilo da bi kalendar ipak trebao izlaziti na vrijeme tj. najkasnije u studenome. Ako to fra Ante Crnčević

ne može, moglo bi se potražiti nekoga drugoga ili mu dati pomoć u tom priređivanju. Postavilo se pitanje kriterija po kojima se unose u kalendar specifičnosti pojedinih provincija kao i pitanje honorara za fra Antu. Rečeno je da su u početku sve provincije bile pozvane da prilože svoje specifičnosti glede franj. kalendara a honorar ne bi smio biti razlogom kašnjenja ili odustajanja od tog projekta. Svakako bi svi trebali podržati taj naš zajednički projekt. Fra Anti Crnčeviću treba zahvaliti za rad na kalendaru.

Zlatna harfa. Taj je projekt zadržao temu za ovu godinu – Uskrs – kako bi završio ciklus predviđenih liturgijskih pjesama. U 2008. bit će pjesme usmjerene na franjevačku duhovnost. Bilo bi dobro kada bi netko od poglavara bio nazočan na većim skupovima *Zlatne harfe*, pogotovo kada su u isto vrijeme susreti na više mjesta. Predloženo je da se na neki način dade priznanje od strane VFZ-a osobama koje već 20 godina sudjeluju u toj manifestaciji. Fra Petar će izabrati osobe na sastanku svoga povjerenstva.

Duh Asiza. Povjerenstvo za duhovnost zajedno s FSR-om učinili su značajne podhвате u proslavi 20. obljetnice susreta u Asizu, što je vrlo pohvalno. Postavilo se pitanje kako taj Duh Asiza i njegovo obilježavanje prenijeti na župne zajednice te na to potaknuti katehete i katehistice ili još više živjeti ga u svagdašnjici. FSR šalje poticaje na pokrajinska bratstva i oni obilježavaju godišnjicu na svoj način. U Zagrebu na Kaptolu oni to čine u suradnji s Ekumenskim vijećem HBK. Neke se zajednice više uključuju u Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana u suradnji s biskupijom ili župom (ST).

Trogođišnja priprava za proslavu franjevačkog jubileja (2006., 2007., 2008.). Ovdje je izneseno da je u 2006. godini ostvareno samo ono što je FIKM preuzeo – Okrugli stol predavača u Splitu i Savjetovanje u Baškoj Vodi. U 2007. godini trebalo bi se ostvariti predviđeno *produljivanje identiteta* što je povjereno fra Miji Dž. a u 2008. je predviđen *slavljenički dio priprave* za što je brigu preuzeo fra Željko Ž. još na prošlom zasjedanju. Tada je bilo predloženo da se svaka zajednica predstavi preko radio emisija ili da se od već postojećeg video materijala, koji gotovo svaka zajednica ima, načini film o franjevačkoj karizmi u konkretnom životu.

2009. trebala bi biti godina završne proslave s korisnim ciljem: - da se nešto konkretno učini, - da se pomogne već postojećim socijalnim projektima, npr. *Zlatni cekin*. To je sada opet povjereno fra Željku Ž. i fra Miljenku Šteku. Još je ostalo pitanje završne proslave gdje? i kada? bi se trebala održati. Kroz obilježavanje obljetnice trebalo bi iznijeti javnosti što smo bili i što ćemo, ako Bog da, biti. Ujedno je potrebno poduzeti nešto na socijalnom planu. Insistiralo se na konkretnim prijedlozima; odlučiti se treba za konkretno i odrediti tko će to preuzeti – npr. dokumentarni film o našim zajednicama.

Trebamo vidjeti što je za ovu godinu realno ostvarivo.

Fra Mijo DŽ. je obećao napraviti projekt na temu Vjerodostojnog bratstva – franjevačka misionarska karizma u kojoj bi sve zajednice susrele s pitanjem našeg identiteta. – «Franjina je karizma aktualna u našem vremenu kada nas zapljuskuju raznovrsne duhovnosti te valja poraditi na psihološkoj ravnoteži. Franjevaštvo je uvijek okrenuto konkretnim prilikama», rekao je fra Mijo. U tom smislu mogao bi angažirati iz svoje zajednice fra Peru Vrebca zajedno s još nekima iz drugih provincija za daljnji rad na tom projektu usmjerenom na **susret sa svojom duhovnosti i identitetom**. Možda bi se trebalo organizirati susrete po regijama. Svi susreti s karizmom trebaju imati metodološki pristup: **informacija> inspiracija > realizacija**. Iz franjevačke karizme ulaziti u probleme suvremenog svijeta.

Na upit, bi li se moglo u FSR regionalnim bratstvima i organizirati takve susreti, fra Mijo je mišljenja da bi sve zajednice trebale biti otvorene u pogledu uključivanja braće i sestara kako kao voditelja tako i kao učesnika. Koncept takvog susreta donijet će fra Mijo do travnja o.g. U međuvremenu bi se moglo predstaviti knjigu «Spisi sv. Franje i sv. Klare» od ZIRALA i tu posebno istaknuti franjevačku karizmu. Rečeno je i da je za naše zajednice najpotrebnije da se uključe u taj proces. Druga godina priprave je već u tijeku, još nismo načistu što će sve ući u tu pripravu.

Fra Slavko je izvijestio da od zamišljene *izložbe kulturnog doprinosa franjevaca i franjevki* na našim prostorima ne će biti ništa. Projekt nadilazi naše snage utoliko više što se Ministarstvo kulture ponudilo tek kao pokrovitelj projekta.

Što se tiče slavljeničkog dijela koji je predviđen za 2008. godinu trebalo bi oformiti tim da **do lipnja o.g.** priredi barem dva-tri prijedloga (s. Franciska). U taj tim ušla je s. Franciska M., fra Željko Ž. i fra Miljenko Šteko.

- Fra Milan Krišto je želio da Plenum čuje predsjedatelja Frame s Kaptola studenta Lovru Sučića o projektima i radu Frame (v. Prilog 8). Odobrena je zatražena pomoć za rad nac. Frame. Prikazano je učestvovanje Frame u podupiranju programa udruge GROZD-a otvorenim pismom i svojim istupom na HTV gdje su pokazali da su mladi danas ipak zauzeti za življenje moralnih vrijednosti.

- Brat Vid je također iznio da se u svibnju o.g. treba održati I. nac. kongres FSR-a. Iznenađnom smrti fra Konrelija ostali su bez nac. asistenta. Također je zamolio sve nazočne da se glasilo «*Brat Franjo*» ne zapusti.

- Fra Željko Ž. je podsjetio na mnogobrojne poslove koje je vršio pokojni fra Kornelije. Osnivač lista *Brat Franjo* je provincija sv. Jeronima iz Zadra. Dugovi koji sada terete list podmiruje Hrvatska provincija s Kaptola. Sada se postavlja pitanje je li to list VFZ-a ili FSR-a? U razgovoru je rečeno: da je jedno i drugo; trebalo bi tom Glasilu dati novo lice; uvrstiti više vijesti o svim zajednicama; svi imamo svoja vlastita glasila koja dostavljamo svima, koji je smisao opet članke ponavljati u *Bratu Franji?*; uvrstiti bi trebalo stalnu rubriku o duhovnosti i naći osobu koja bi vodila tu rubriku (s. Renata); to bi mogao biti stalan zadatak Povjerenstva za duhovnost; do sjednice VFZ-a u lipnju o.g. to treba dogovoriti.

- Fra Ljudevit predlaže da se na inicijativu Provincije s Kaptola održi sastanak predstavnika zajednica koje izdaju slična glasila (*Veritas, Svjetlo riječi*) i dogovore kako će se uređivati *Brat Franjo*. Zaključeno je da se najprije sastanu fra Željko Železnjak, fra Ljudevit Maračić i fra Marijan Karaula.

- Glede planova Povjerenstva za apostolat i evangelizaciju za 2007. godinu fra Petar je podsjetio da bi bilo dobro da članovi Povjerenstva imaju mandate od VFZ-a. Zamolio je također financijsku pomoć VFZ-a za tiskanje priznanja i plakata o održavanju *Zlatne harfe* i za ovu godinu što je i odobreno. Preporučio je da na regionalnim skupovima bude nazočan netko iz VFZ-a. U razgovoru o izloženom rečeno je da se pošalje obavijest o datumu održavanja reg. natjecanja na Tajništvo i da se preko Tajništva zamoli nekoga od članova VFZ-a da bude nazočan natjecanju.

- Pročelniku Povjerenstva za studijsku i izdavačku fra Marijanu istekao je mandat kao i članovima Povjerenstva. Zaključilo se da se onima koji su voljni raditi ponovi mandat. Trebalo bi se ovom povjerenstvu prenijeti posao izdavanja za koji se odlučimo, a oni bi našli stručnjake koji bi radili (prevodili, uređivali, tiskali). U ovom kontekstu rečeno je da izdavač knjige *Juridica Francescana* može biti VFZ-a. Postavilo se pitanje već preuzetih zadataka: *Franjevački hrvatski biografski leksikon* treba obuhvatiti 2000. g. Želimo nastaviti dalje s tim izdanjem i pronaći ljude u svojim zajednicu koji će prikupiti preostali materijal do 2000.g. i dostaviti ga ovom Povjerenstvu. U daljnjim izdanjima treba dati prednost *Franjevačkom leksikonu* (koji stoji preveden) i *Franjevačkim izvorima*.

Kako se treba postaviti VFZ-a prema izdavačkim kućama – od njih se traži tiskanje a mi preuzimamo određeni broj primjeraka. Ako bi *Brat Franjo* postao naša izdavačka kuća on bi određivao i cijenu pojedinim tiskovinama. /Završen je rad prvog dana./

Subota 27. siječnja

Predsjedanje je preuzeo novi predsjednik fra Željko Tolić. Nakon kratke molitve i pjesme nastavilo se razgovorom o zadacima i planovima.

Očekuje se da će «tim za slavljenički dio» izraditi nekoliko prijedloga i predložiti konkretne korake do sastanka u lipnju o.g.

S. Renata predstavlja program Povjerenstva za duhovnost za 2007.g. (v. Prilog 1). U FSR-u na Kaptolu osjeća se potreba za otvaranjem franjevačke knjižare i knjižnice u Zagrebu. U tome Povjerenstvo očekuje pomoć VFZ-a a članovi FSR-a bi pomogli u radu.

U diskusiji o iznesenom rečeno je da bi Kaptolski samostan mogao ponuditi biblioteku s franjevačkim izdanjima (koju je neko vrijeme imao FSR). Knjižara ondje već postoji pa bi se mogla preusmjeriti u franjevačku. Što se tiče knjižnice već se s time pokušalo na Kaptolu, ali je bilo malo interesenata. S knjižarom bi se moglo pokušati. Mi možemo slati naša izdanja i reklamirati naša izdanja, ali to može biti ipak samo interno. Sadašnja knjižara je u gubitku. Provinciji na Kaptolu bi trebalo uputiti molbu za prostor. Povjerenstvo za duhovnost bi organiziralo službu u knjižari.

- Glede naših izdavačkih poduhvata u budućnosti bi trebalo planirati *drugo izdanje Časoslova* (s franjevačkim dodatkom). Časoslova više nema, a novo izdanje zahtijeva neke dopune i korekture. Za to bi trebalo već sada naći osobe koje bi to radile. U tom bi dopunjenom izdanju trebalo unijeti naše nove blaženike. Povjerenstvo za duhovnost bi trebalo pronaći stručne osobe koje bi se dale na taj posao. Ovdje su spomenuti: fra Ante Crnčević, fra Nikola Vukoja, fra Miljenko Šteko. Taj podhvat ostaje kao projekt kojem treba pristupiti. U istom je kontekstu spomenuto da bi trebali izdati *Obrednik zavjetovanja* na koji se već deset godina čeka i svatko se snalazi kako zna.

- Postavilo se pitanje prikupljanja članova povjerenstava i njihova imenovanja. Do sada su provincijali i provincijalke odredili osobu za rad u nekom povjerenstvu a neke od njih nisu bile voljne ili nisu mogle raditi u tom tijelu; ponekad nisu bile ni obaviještene o svom članstvu u nekom od povjerenstava. Tako se prešlo na praksu da pročelnik povjerenstva sam nađe prikladne osobe za rad u povjerenstvu. Međutim, potrebno je iz Tajništva tim osobama dati mandat na tri godine. Ako pročelnik pronađe osobe iz neke zajednice potrebno je uputiti dopis dotičnom provincijalu ili provincijalki i o tome ga obavijestiti.

Otvorila se rasprava o budućnosti Franjevačkog instituta koji je poznat i priznat u međunarodnim krugovima kao i u našoj javnosti. Opstojnost instituta je neupitna. Sada, nakon odlaska fra Bože, postavlja se pitanje osobe ravnatelja FIKM.

S. Franciska je iznijela rezultate ankete koju je poslala svim članovima VFZ-a glede prijedloga imena za novog ravnatelja.

Iznesena su pozitivna mišljenja o radu Instituta kroz deset godina. On je prepoznat od intelektualaca kao nešto pozitivno iako je među nama bilo suzdržanosti glede rada Instituta. VFZ-a je trebalo donositi programe rada FIKM. Bila su razna mišljenja: da se u rad uključi

članove FSR-a, da se spoje Tajništva VFZ-a i FIKM, da se sjedište premjesti u Zagreb. VFZ-a bi trebalo biti logistika za sva radna tijela pa i birati prioritete aktivnosti FIKM; Uz nekoliko prijedloga i spomenutih imena prihvatilo se da se ravnateljstvo Instituta ponudi fra Anti Čovo, profesoru na KBF-u u Splitu. To je jednoglasno prihvaćeno. Time i sjedište Instituta ostaje u Splitu. Ravnatelj bi trebao potražiti za suradnike odgovarajuće osobe u provincijama i usmjeravati rad FIKM. Svakako bi trebalo dovršiti započete projekte iz kojih stoje namjenska sredstva.

Obnovili su se članovi upravnog odbora FIKM: Članovi po službi: fra Željko Tolić, predsjed. VFZ-a, fra Ante Čovo, ravnatelj FIKM, Članovi po izboru (jednoglasno): fra Mijo Džolan, s. Franciska Molnar, fra Josip Sopta. Glede financijske podrške potrebno je dostaviti sredstva kao prošle godine.

- Financijska podrška za rad nacionalne Frame u BiH. Predstavnik iz BiH nije bilo. Zaključeno je da se prema molbi nac. Frame u HR također nac. Fami u BiH omogući učestvovanje na međunarodnim susretima u Barceloni za tri člana

- Dodijeljena je pomoć nac. FSR- za nacionalni susret duh. asistenata, održavanje izborne skupštine i prihvata gostiju iz Rima.

- Postavljeno je pitanje financiranja rada našeg Tajništva i radnih tijela. Očekuju se doprinosi kao i prošle godine.

7) Razno – Dogovoren je sljedeći sastanak Vijeća za 9. lipnja 2007.

- Tu su se čule primjedbe da bi se Tajništvo VFZ-a trebalo više povezivati s tajništvima u Europi, učestvovati u franjevačkom europskom kapitulatu, na simpoziju u Rimu o sv. Elizabeti i dr. te da se rad u tajništvu proširi volonterskim radom.

- Podsjetilo se na donošenje zakona o radu nedjeljom i predložilo da se pošalje s Plenuma Pismo Vladi glede toga i pismo svoj braći i sestrama da ne idu u kupovinu nedjeljom te da na isto upućuju vjernike.

Zaključeno je da će se u tom smjeru animirati braću i sestre u vlastitim zajednicama (kupovanje nedjeljom i dr.).

Sjednica je zaključena podnevnom molitvom a zatim smo zahvalili dosadašnjoj predsjednici s. Franciski za njezino trogodišnje vođenje Vijeća kao i s. Korneliji za njezino dugogodišnje članstvo u Vijeću i šestogodišnje učestvovanje u radu predsjedništva Vijeća.

(Izdvojila iz Zapisnika s. Blaženka P.)

Povjerenstvo VFZ-a za duhovnost

održalo je 3. veljače 2007. svoj sastanak u prostorijama Tajništva.

Iz Zapisnika:

Sastanku su prisustvovali s. Renata Mrvelj, s. Finka Tomas, s. Judita Čovo, s. Marija Grgat i Gordana Štampar. Svoj nedolazak na sastanak ispričali su fra Marinko Pejić, fra Rozo Brkić i fra Zvonimir Brusač. Fra Romeo Koščak nije također došao (po treći puta). Nakon molitve, tajnica je ukratko iz Zapisnika podsjetila članove o čemu je bilo riječi na prethodnom sastanku.

Članovi Povjerenstva trebali su na današnjem sastanku konačno izabrati zamjenika pročelnice, međutim, budući da nisu bili svi, to je odgođeno za sljedeći sastanak.

Kratka izvješća

S. Renata izvijestila je prisutne o zaključcima godišnjeg plenarnog zasjedanja VFZ-a. Na tom je zasjedanju trebao biti potvrđen Pravilnik Povjerenstva, ali budući da Statut VFZ-a još nije dobio svoju potvrdu, sve mora još čekati.

VFZ je izabralo novog pročelnika, fra Željka Tolića, OFM, iz Splita, i zamjenicu pročelnika, s. Celinu Vidak, ŠSF, iz Sarajeva. Vijeće je na svom zasjedanju imenovalo novog ravnatelja Franjevačkog instituta za kulturu mira, fra Antu Čovu, OFM, iz Splita.

U nastavku, s. Renata je izvijestila da se na sastanku VFZ-a raspravljalo i o pitanju časopisa Brat Franjo kao i tome tko će nastaviti rad blagopokojnog fra Kornelija Šojata. Uredništvo je za sada preuzela Antica Čepulić, FSR, a tijekom sljedeće godine pitanje uredništva trebalo bi se riješiti.

Pohvaljene su aktivnosti FSR-a i Frame, koji su pokazali veliku zauzetost, izradili su razne planove i zaživjeli su projekte prigodom jubilarne proslave sv. Elizabete. Istaknuta je i njihova dobra umreženost i međusobna suradnja. Poteškoća je za Framu što nisu registrirani pa ih se ne poziva na susrete (na primjer naveden je susret mladih u Puli). FSR je također zaživio u mnogim mjestima, a posebno su pohvaljene Milosrdne ss. svetog Križa u Đakovu. To je ohrabrenje i poticaj da i druge sestre franjevke započnu s osnivanjem bratstava pri svojim kućama.

Vijeće je raspravljalo i o našem prijedlogu da se, barem u većim mjestima, otvore posebne franjevačke knjižnice i knjižare. Dogovoreno je da bi za Zagreb to bila već postojeća knjižara na Kaptolu 9. Tako bi svi svoje edicije mogli slati u tu knjižaru. S. Renata insistirala je na Vijeću da ta knjižara bude isključivo franjevačka. Ona bi trebala raditi kao svaka druga knjižara. Budući da treba riješiti tehnička pitanja te vrste, trebalo bi osnovati privremeno tijelo koje bi se za to pobrinulo. Vijeće treba poslati zamolbu Franjevačkom samostanu na Kaptolu 9 da sadašnju knjižaru ustupi spomenutoj svrsi. To bi bio lijep dar svima nama o 900. obljetnici franjevačke karizme.

Franjevački časoslov

Kako više nema časoslova s franjevačkim dodatkom, za novo izdanje treba ga revidirati. VFZ je tu zadaću povjerilo Povjerenstvu za duhovnost. Brigu oko tog velikog posla preuzela je s. Judita Čovo. Tražili smo pripomoć. Budući da fra Nikola Vukoja nije mogao prihvatiti našu zamolbu, predloženo je da treba pitati fra Gabrijela Jurišića, fra Marinka Pejića, fra Miljenka Šteku i fra Antu Čovu. Potrebno je naći i liturgičare, pa su predloženi fra Ante Crnčević i fra Marko Babić. S. Finka je primijetila da se niti jedan himan u franjevačkom dodatku ne može pjevati, pa bi i njihov prijevod trebalo revidirati, to jest, urediti ritam. S. Judita je pitala postoji li neko povjerenstvo za liturgiju pri Vijeću, jer bi se tako posao revidiranja himana lakše riješio. Kako nije zaživjelo Povjerenstvo za liturgiju pri Vijeću, treba u budućnosti Povjerenstvu za duhovnost vratiti naziv Povjerenstvo za duhovnost i liturgiju.

Franjevačka trećoredica Gordana predložila je da se misli i na članove FSR-a i Frame koji već imaju i mole iz Općeg časoslova (četiri knjige) i voljeli bi imati i novi franjevački dodatak, koji si mnogi neće moći kupiti. U tom smislu bilo bi dobro da se tiska i zasebna knjižica s novim dodacima. Franjevačke zajednice još čekaju da se doradi i **Obrednik zavjetovanja**.

Proslava 900. obljetnice franjevačke karizme

Sve o čemu se govorilo cijele prošle godine u vezi proslave spomenute obljetnice još nije učinjeno. U ostvarivanju će se sada angažirati fra Željko Železnjak, fra Miljenko Šteko i s. Franciska Molnar.

Na Vijeću je bilo govora o „proširenom tajništvu VFZ-a“, kako bi Tajništvo moglo biti efikasnije. Nužna je veza našega Vijeća s ostalim franjevačkim zajednicama u svijetu. Treba ići van na seminare, simpozije, susrete itd., kako bi se susrelo, vidjelo, čulo, učilo i donijelo kući, što se na planu našega Tajništva i činilo (iskustva s. Renate). Tako se doznalo da se fra Pero Vrebac iz misija

vraća u Provinciju Bosnu Srebrenu, a dvije sestre franjevske Bosansko-hrvatske provincije sa studija franjevačke duhovnosti iz Amerike, od kojih se očekuje pripomoć.

Glede angažmana u društvu i za društvo, izneseno je žaljenje što zauzimanje za neradnu nedjelju nije bilo dostatno poduprto iz baze – iz naših župa i od naših župljana.

Fonte Francescana

Vijeće franjevačkih zajednica zamolilo je pročelnika Povjerenstva za Studijsko-izdavačku djelatnost pri Vijeću, fra Marijana Karaulu, da sa svojim članovima preuzme organiziranje prijevoda Franjevačkih izvora, što je pročelnik Karaula i prihvatio.

Isti je pročelnik obećao da će konačno otići u tisak prijevod komentara Oporuke sv. Franje od fra Kajetana Essera.

O Rječniku franjevačke duhovnosti još se ništa pouzdano ne zna.

Predstavljanje novog prijevoda spisa sv. Franje i sv. Klare

Naš projekt preuzelo je Povjerenstvo za studijsko-izdavačku djelatnost i obećalo da će ih u što kraćem roku predstaviti u Sarajevu, Mostaru, Splitu i Zagrebu.

Seminar za voditelje duhovnih vježbi

O načinima vođenja duhovnih vježbi i obnova trebao je istraživati fra Zvonimir Brusač. Budući da on nije došao na sastanak, s. Finka je izvijestila o tome što je ona uspjela napraviti. Ona je doznala da u Njemačkoj ima osoba koje vode kontemplativne duhovne vježbe, ali ne s franjevačkim sadržajem. S. Judita je predložila da se pita s. Reginaldu. Također je napomenula da je na Plenarnom zasjedanju Vijeća Kongregacije prije četiri godine u Goriciji fra Armid Arndt, OFM iz Njemačke, održao predavanje o franjevačkoj kontemplativnoj molitvi. Na istu je temu imao i seminar splitskim sestrama u Glonu u Njemačkoj. S. Judita će pokušati s njime doći u vezu. S. Finka će i dalje istraživati.

Kako duh Asiza promicati uvijek i posvuda?

Kako nije mogla prisustvovati prošlom sastanku, s. Marija je kratko izvijestila o proslavi dana Duha Asiza u Šibeniku. Ta proslava nikad nije tamo zaživjela, osim na razini molitve u Duhu Asiza. Ipak, nešto se od Duha Asiza i promiče s djecom u vrtiću, te školskoj i župskoj katehezi.

Pitanje je gdje završe naši poticaji za Duh Asiza? Bilo bi dobro da se mi franjevci i franjevske više sastajemo i družimo s pripadnicima drugih vjera, da se tako međusobno upoznajemo i jedni od drugih učimo. S. Renata je predložila da se ponovno tiska knjižica Prisutnost i susret koja govori o susretu sv. Franje s islamom. Te knjižice više nema, veoma je stručna i prikladna kao dar osobito onome tko bi htio nešto više saznati o odnosu kršćanstva i islama. Isto je tako rečeno kako je potrebno prvo dobro upoznati kršćanstvo, pa onda ići ususret islamu. Predloženo je da se promicanje Duha Asiza podupre i preko kateheta, posebno kroz MAK, barem pred samu proslavu. Za to nam može dobra veza biti s. Valerija, šibenska franjevska koja radi MAK-u.

U tom kontekstu, s. Marija je predložila da se organizira **Olimpijada o sv. Franji** u šk. g. 2008./2009. S. Judita je pripomenula da bi teme koje bi se obrađivale mogle biti: dostojanstvo čovjeka, prava radnika, prava žena, prava djeteta, ekologija, što su teme koje su vezane uz sv. Franju, a danas su aktualne i u društvu. Franjo je otkrio veličinu Djeteta Isusa, pa je time u njemu poraslo dostojanstvo djeteta. Dogovoreno je da se za pripremu Olimpijade za angažman zamole s. Marija Grgat, fra Rozo Brkić, Gordana Štampar i s. Valerija, koji će sebi tražiti suradnike. Već imamo s. Ritu Maržić iz Zadra.

Seminari za juniorke i bogoslove

S. Finka je u svoje ime i u ime fra Zvonimira predložila da se naši bogoslovi i juniorke pridruže Kongresu FSR-a i Frame u povodu proslave sv. Elizabete, na temu Milosrdno djelovanje FSR-a u svijetu danas, jer je riječ o temama koje će dobro doći i redovničkim kandidatima. Poslije kraćeg razgovora, rečeno je da naši bogoslovi i juniorke trebaju biti sami na svom seminaru, radi cilja koji želimo postizati – da se upoznaju, da zajedno mole, uče i rade kako bi se bolje doživljavali braćom i sestrama, već sada odgovornima za svoje zajednice, za mnogoliku franjevačku obitelj, za Crkvu i društvo. Mogu ostati isti predavači, Stjepan Lice i Renato Matić, obojica trećoreci, i s istom temom, u suradnji s fra Zvonimirom Brusačem, fra Rozom Brkićem i s. Finkom Tomas. Napomenuto je da seminar bude u Zagrebu ili okolici, te da ne traje manje od dva i pol dana.

Razno

Za organizaciju 6. susreta i obnove TOR-a u studenome ove godine pobrinut će se s. Renata i fra Zvonimir.

Opet je rečeno da se izda pismo Generalâ povodom 800. obljetnice rođenja sv. Elizabetu obliku preklopnice, pa da se ponudi vjernicima po našim franjevačkim crkvama. Od fra Zvonimira očekujemo da će nas po povratku iz Rima sa Simpozija o sv. Elizabeti izvijestiti o svemu.

Nadamo se da će fra Zvonimir što prije dati u tisak komentar Pravila TOR. Sljedeći sastanak Povjerenstva dogovoren je za 23. lipnja 2007. u prostorijama Tajništva VFZ-a.

Gordana Štampar FSR,
tajnica Povjerenstva VFZ-a za duhovnost

Povjerenstvo za apostolat i evangelizaciju

Pročelnik fra Petar Kinderić sazvaio je članove na sastanak 10. veljače 2007. u Tajništvu VFZ- a:

Dnevni red sastanka:

1. Molitva
2. Izvješće koje podnosi pročelnik za prošlu godinu.
3. Podizanje plakata i priznanja za nastup teme Uskrsnuće Gospodinovo.
4. Razno

Sastanku su nazočili: s. Lucijana Bobaš, s. Krešimira Skopljaković i delegat za Hercegovinu fra Ante Ivanković. Ostali članovi nisu došli. Neki su se ispričali bolešću, a neki se nisu ni javili.

Nakon molitve pročelnik je pročitao Izvješće za prošlu godinu na koje nije bilo primjedbi. Podijelio je priznanja i plakate za ovu godinu.

Pod točkom razno razgovarali smo o aktualnostima i organizaciji ovogodišnje *Zlatne harfe*. Raspravljalo se i o proslavi Franjevačkog jubileja u koju bi se trebalo uključiti i naše Povjerenstvo.

Iz razgovora je proizašlo da nam nedostaju dobri tekstovi u čast svetog Franje i svete Klare. zaključili smo da mi trebamo aktivirati one ljude (franjevce i sestre, FSR i FRAMU i druge) koji bi nam mogli u tome pomoći te napisati dobru pjesmu. Nakon toga bi se pobrinuli da dobijemo i lijepu pjevnu melodiju. Naime, toliko nas ima franjevaca i franjevki, a pogledajmo kako nam izgledaju tekstovi i popijevke u čast sv. Franje, sv. Klare i sv. Elizabete! Možda mi za njih ne znamo, ali ono što znamo, jest vrlo malo i nedostatno. Molitva sv. Franje koju imamo je šansona i crnačka pjesma, a pogledajmo kakove su naše popijevke? Mi nemamo ni jedne prave liturgijske popijevke u čast sv. Franje. Netko će reći da je to nevažno. To je bitno. Ne pjevamo o svom sadržaju života! *O, Franjo ranjeni i Ispred lica Svevišnjega, zatim Pjesma stvorova* i to je sve što imamo kroz dugu franjevačku povijest. Možda je vrijeme da se sada malo pokrenemo! Ili ćemo čekati neku novu zgodu za promociju takovih pjesama.

Razgovarali smo i o Priznanjima onim sudionicima *Zlatne harfe* koji već nastupaju više od deset godina na *Zlatnoj harfi*. Njih treba najprije otkriti, a onda prigodno i nagraditi. Članovi su povjerenstva zaduženi da nam jave imena tih osoba.

Događaji

Samostan naših sestara sv. Klare u Požegi primio je dokument Kongregacije za ustanove posvećenog života i udruge apostolskog života o kanonskom uspostavi svoga samostana. Dokument će svečano proglasiti požeški biskup mons. Antun Škvorčević 26. ožujka o.g. uz liturgijsko slavlje s početkom u 18,00 sati.

Dekret Kongregacije:

CONGREGAZIONE
PER GLI ISTITUTI DI VITA CONSACRATA
E LE SOCIETÀ DI VITA APOSTOLICA

Prot. n. 16090/2000

BEATISSIMO PADRE,

L'Abbadessa del Monastero delle Monache Clarisse, della città e diocesi Zagabria, previo il voto favorevole del Capitolo, chiede alla Santità Vostra:

1. che il nuovo Monastero nella città e diocesi di Pozega, possa essere canonicamente eretto;
2. che al nuovo Monastero possano trasferirsi le seguenti Monache: Suor Marija Celina Princip, Suor Marija Veronika Ivancic, Suor Marija Pia Kozjak, Suor Marija Josipa Kozjak, Suor Marija Krijana Tutic, Suor Marija Rahela Ban, Suor Marija Damjana Mlinaric e Suor Marija Klara Lisac.

La Congregazione per gli Istituti di vita consacrata e le Società di vita apostolica, visto il voto favorevole del Vescovo di Pozega, concede che:

1. il Vescovo di Pozega, secondo il suo arbitrio e la sua coscienza, possa erigere il Monastero di Pozega delle Monache Clarisse, con tutti i privilegi e le altre grazie spirituali che godono legittimamente gli altri Monasteri del suddetto Ordine, dopo aver provveduto a tutte le prescrizioni richieste dalle leggi universali della Chiesa, specialmente per quanto riguarda la clausura, la sostentamento delle Monache e la loro assistenza spirituale;
2. le summenzionate Monache possano passare in perpetuo al nuovo Monastero purché abbiano accettato liberamente e il Monastero d'origine non subisca danni.

Nonostante qualsiasi disposizione in contrario.

Vaticano, 11 gennaio 2007.

+ *Saufranc A. Indica, ofm conv.*
Seg.

Quirico Pozarnichina
S. Seg.

Fra Zvonimir Brusač, TOR izvješćuje o Međunarodnom simpoziju o sv. Elizabeti Ugarskoj u Rimu, 23. veljače 2007.

Na Papinskom sveučilištu Antonianumu u Rimu održan je 23. veljače 2007. međunarodni simpozij o sv. Elizabeti Ugarskoj, u okviru proslave 800-obljetnice njezina rođenja. Simpozij je organiziralo Međufranjevačko povjerenstvo za proslavu obljetnice pod vodstvom tajnika povjerenstva fra Fernanda Scocce, TOR, u kojemu su članovi nekoliko redovničkih zajednica koje pripadaju velikoj duhovnoj obitelji Trećeg samostanskog reda sv. Franje te nekoliko članova Franjevačkoga svjetovnog reda. Na simpoziju su bili nazočni fra Ilija Živković, generalni ministar franjevac trećoredaca, predstavnici provincija franjevaca trećoredaca iz Italije, Hrvatske i Španjolske, s. Anisia Schneider, predsjednica Međunarodne franjevačke konferencije Trećega samostanskog reda, Encarnación Del Pozo, generalna ministra FSR-a sa svim članovima Predsjedništva Međunarodnoga vijeća FSR-a, Emanuela De Nunzio, bivša generalna ministra FSR-a, Rosa Galimberti, nacionalna ministra FSR-a u Italiji, Fra Jakob Varnai, OFM, generalni vijećnik iz Mađarske, gospodin Gábor Erdödy, mađarski veleposlanik pri Svetoj Stolici, mons. László Nemeth, rektor Papinskog mađarskog zavoda u Rimu te velik broj franjevačkih redovnica i svjetovnih franjevaca.

Na početku je nazočne pozdravio fra Johannes Freyer, OFM, rektor Antonianuma, pokazujući lik sv. Elizabete na velikoj slici u Dvorani sv. Antuna i ističući kako ona predstavlja primjer «novoga tipa svetosti, svetosti u svijetu».

Prvo predavanje *Sv. Elizabeta Ugarska franjevačka pokornica u izvorima iz 13. stoljeća* održala je dr. Lori Pieper, FSR, iz New Yorka. Njezino se predavanje temeljilo na proučavanju rukopisa *Anonymus Franciscanus* (između 1279. i 1301.) koji je dosada bio poznat samo djelomično a kojega je ona nedavno rekonstruirala u cjelini. Taj spis, na tragu životopisa *Vita Valenciennes* (oko 1250.), prenosi tradiciju o uskoj povezanosti sv. Elizabete s franjevcima, o čemu govore i svjedočanstva iz procesa kanonizacije. Nakon susreta s prvim franjevcima i, posebno, s bratom Rüdigerom, njezin je život u braku i obitelji imao «pokorničke karakteristike». Poslije muževljeve smrti javno se 1228. g. zavjetovala da će slijediti «sve što je Gospodin u evanđelju savjetovao napustiti». Malo kasnije počinje služiti u bolnici koju je sama osnovala i koju stavlja pod zaštitu sv. Franje i odijeva «sivu tuniku». Prema mišljenju dr. Pieper Elizabeta je izabrala stalež koji su crkveni pravnici označivali izrazom «sorores in saeculo» (sestre u svijetu). Takav su stalež crkveni pravnici tog vremena definirali kao «status tertius» (treći stalež), ni brak, ni redovnički stalež. On je bio tipičan za pokornike laike, za franjevačke i druge *begine* i ostale laičke skupine. «Sorores», sestre bolničke zajednice sv. Elizabete predstavlja jedan tip, oblik života koji je tada još u začetku a koji će se razviti među posvećenim ženama

aktivna života koje su živjele u zajednicama, kao što su kasnije bile *Elizabetine* ili «sive sestre». Takvo gledanje na konačni oblik franjevačkoga poziva sv. Elizabete potvrđuju i svjedočanstva iz 13. stoljeća, a osobito dokumenti iz 14. i 15. stoljeća.

Drugo predavanje *Utjecaj franjevaca na Elizabetu Ugarsku/Tirinsku* održao je prof. Matthias Werner iz Njemačke, izvrstan poznavatelj sv. Elizabete i vremena u kojem je ona živjela. Profesor je ponajprije istaknuo autentičnost tradicionalnih izvora o sv. Elizabeti (*Summa vitae* Konrada Marburškog, *Libellus de dictis quattuor ancillarum Sanctae Elisabeth confectus* i *Kronika Giordana iz Giana*) a zatim je interpretirao sadržaj najstarijih svjedočanstava koja se nalaze u tim izvorima. U zaključku je rekao da se utjecaj franjevaca na život i duhovnost sv. Elizabete očituje u činjenici da se ona usmjeruje k ljubavi prema najsiriromašnijima zahvaljujući upravo susretu s prvim franjevcima koji su došli u Njemačku (1223. – 1225.) Nakon muževljeve smrti i javnog zavjetovanja položenog u dogovoru s osobnim duhovnim vođom Konradom Marburškim, kojega je na tu službu imenovao sam papa Grgur IX., živi na način «sestre u svijetu» (sorrow in saeculo) služeći najsiriromašnijima u svojoj bolnici u Marburgu kojoj je dala ime sv. Franje. Pridruženost franjevcima je duhovnog a ne institucionalnog karaktera, zbog raznih objektivnih okolnosti.

Sljedeće predavanje, *Sveta Elizabeta, utemeljiteljica redovničke zajednice*, održao je fra Salvador Cabot, član španjolske provincije franjevaca trećoredaca. On misli da Elizabetu možemo u punom smislu smatrati «franjevačkom pokornicom». Tome u prilog govore svjedočanstva franjevačkih izvora, velika sličnost Franje i Elizabete (napuštanje dosadašnjeg stila života, približavanje bolesnima i slabima...) a i crkvene odredbe kojima se uređivao red dragovoljnih pokornika (usp. *Memoriale propositi* iz 1221.). Prvo Elizabetino zavjetovanje – u ruke osobnog duhovnog vođe Konrada Marburškog - fra Salvador smatra činom kojim ona započinje život u «pokorničkom redu». Drugo njezino zavjetovanje, nakon muževljeve smrti, treba, misli predavač, smatrati početkom jednog oblika redovničkoga života. Papa Grgur IX. u buli kanonizacije kaže da je Elizabeta željela nositi «redovničko odijelo», znak života potpuno posvećenog Bogu. No, iako se tim zavjetovanjem (1228.) potpuno posvetila Bogu, Elizabeta nije željela postati koludrica, redovnica klauzurnog samostana, nego je htjela ostati u puku, među ljudima. Život Elizabete i njezinih služavki, koje su također obukle «sivu tuniku», u Bolnici sv. Franje, predavač smatra začetkom jednog novog oblika redovničkog života u Crkvi, koji će se razviti u susljednim stoljećima a koji će Crkva priznati tek kasnije.

Pasquale Magro, franjevac konventualac iz Asiza, iznio je priopćenje *Ikonografski prikazi sv. Elizabete u Bazilici sv. Franje u Asizu*. Služeći se video-projekcijama prikazao je i interpretirao četrnaest umjetničkih djela (slika i kipova) s njezinim likom u donjoj i gornjoj crkvi Bazilike i u Samostanu, od 13. do 20 stoljeća. Ne radi se o prikazima epizoda iz njezina života nego o prikazima njezina lika s ikonografskim atributima koji su za nju karakteristični, kao što su bijeli veo (znak pripadnosti svjetovnom staležu), ali i crni veo (znak želje da ju se vidi kao svetu redovnicu), tunika, franjevački pojas, kruna, ruže ili ogrtač kojega daje siromahu.

Fra Lino Temperini, talijanski franjevac trećoredac, bivši profesor na Franjevačkom institutu za duhovnost, na Antonianumu, održao je predavanje *Franjevačka pokornička duhovnost u izvorima o sv. Elizabeti iz 13. stoljeća*. Izvori potvrđuju njezinu pripadnost franjevačkoj pokorničkoj duhovnosti. U njima se spominje kako je Elizabeta nosila «sivu tuniku» koju su, u ono vrijeme, kao znak svog statusa, prihvaćali i nosili pripadnici pokorničkog reda. Ti najraniji spisi iscrpno izvješćuju o Elizabetinu milosrdnom služenju bolesnima i siromašnima. Predavač je prije godinu dana priredio talijanski prijevod tih izvora (*Santa Elisabetta d'Ungheria secondo le fonti storiche*, Rim 2006, Editrice Franciscanum, str. 162), s bibliografijom izvora, životopisâ i osnovnih hagiografskih studija.

Predavanje *Pokornički red sv. Franje u Tiringiji u doba sv. Elizabete* održao je fra Leonhard Lehmann, kapucin, uvaženi profesor crkvene povijesti na Antonianumu. On je prije svega istaknuo činjenicu da se u brojnim studijama na talijanskom jeziku o pokorničkom redu u 13. stoljeću ne spominje sv. Elizabeta pitajući se kako to treba protumačiti. Dok franjevci trećoredci (TOR) iznose mišljenje da je sv. Elizabeta bila franjevačka pokornica, ima i povjesničara koji to niječu (E. Pasztor). Predavač smatra da se treba čuvati od preuranjenih zaključaka da je sv. Elizabeta institucionalno pripadala «pokorničkom redu» onoga vremena i da se zajednica u kojoj su, u bolnici u Marburgu, bile ona i njezine služavke, može smatrati zajednicom redovničkog života kakav danas žive braća i sestre Trećega samostanskog reda sv. Franje. Elizabeta, naglasio je, bez sumnje je velika po svojoj poniznosti i po milosrdnoj ljubavi prema potrebitima. Ona je lik koji je u sebi ujedinio snagu europskog kršćanstva onog vremena i koji i danas povezuje dva europska naroda, mađarski i njemački.

Posljednje izlaganje *Elizabeta i Ludvig: tipologija jedne obitelji* održala je Chiara Mercuri, medievistkinja iz Spoleta. Pokušala je na temelju izvora ukazati na neke karakteristike srednjovjekovne kršćanske obitelji u ono vrijeme i na neka pitanja obiteljske duhovnosti i obiteljskih vrednota koja nam se postavljaju dok čitamo hagiografske dokumente o sv. Elizabeti.

Rad simpozija vodili su i koordinirali fra Lino Temperini, dr. Lori Pieper i fra Fernando Scocca. Na kraju simpozija fra Ilija Živković, generalni ministar franjevaca trećoredaca, zahvalio se domaćinima franjevcima na Antonianumu, predavačima, sudionicima simpozija i članovima povjerenstva koji su pripremili simpozij ističući kako je sv. Elizabeta bila istinski prorok milosrdne ljubavi i kako nam može pomoći u poduzimanju djela milosrđa u naše vrijeme.

Dan kasnije, 24. veljače, otvorena je u klastru Samostana svetih Kuzme i Damjana, sjedištu generalne uprave franjevaca trećoredaca u centru Rima, *Ikonografska izložba o sv. Elizabeti*. Izložbu na dvadesetak panoa i prigodni vodič priredila je dr. Mária Prokopp, FSR, s Instituta za povijest umjetnosti Sveučilišta Eötvös Lorand u Mađarskoj. Na otvorenju izložbe bila je dostupna i monografija *Sv. Elizabeta Ugarska* sa stotinu fotografija slika i kipova s likom sv. Elizabete iz europskih zemalja i s popratnim tekstom dr. M. Prokopp. Knjiga ima 194 str. a objavio ju je izdavač Tertia Kiadó 2003. Na svečanosti otvaranja u Bazilici svetih Kuzme i Damjana nastupio je Ženski zbor Katoličke srednje škole «Apor Vilmos» iz Váca, gradića istočno od Budimpešte, s programom srednjovjekovnih mađarskih napjeva. Program je vodio mons. Lajos Varga, pomoćni biskup iz Váca. Dr. Prokopp je u uvodu u izložbu između ostalog kazala kako je sv. Elizabeta «uvijek prikazana kao lijepa žena s osmijehom koji izražava unutarnji mir i sreću i kao žena koja se brine za ljude u nevolji s velikom ljubavlju i suosjećanjem». Na prvom panou prikazana je najbliža rodbina bračnog para Elizabete i Ludviga. Mnogi Elizabetini rođaci, i sami pripadnici plemićkog staleža ili nositelji crkvenih službi, imali su značajnu ulogu u širenju njezina štovanja nakon kanonizacije 1235. Na fotografijama umjetničkih djela koja prikazuju sv. Elizabetu i fotografijama mjesta u kojima je ona živjela, sljedeći popratne tekstove, može se cjelovito upoznati i pratiti život, lik, duhovnost i svetost Elizabete Ugarske, zaštitnice Franjevačkoga svjetovnog reda i Trećega samostanskog reda sv. Franje.

Uskrsnuh

i opet sam s Tobom!

Uskrs – 2007.

Poštovane Sestre i Braćo!

Isus koji je bio sav u službi čovjekova života nije mogao ostati pod
vlašću smrti!

On nam jamči da život darovan posve Njemu u službi njegovoj braći ne može
umrijeti. Vjerujući Njemu slavimo i ovaj blagdan Uskrsa iščekujući blaženu
Nadu u sretno ispunjenje Njegovih obećanja!

Sretan Vam Uskrs želi

Fra Feliks Tolić
Predsjednik VFZ-a
i Tajnica VFZ-a